ЭЛЕКТРОННЫ БЮЛЕТЭНЬ: ЛГБТК+ У БЕЛАРУСІ

05-08.2025

ЗМЕСТ:

1. Становішча беларускай ЛГБТК+ супольнасці
2. Асвятленне ЛГБТК+ тэматыкі ў беларускіх масмедыя
3. Навіны Праваабарончай ініцыятывы “Журналісты за талерантнасць” (J4t) / Gpress.info

1. СТАНОВІШЧА БЕЛАРУСКАЙ ЛГБТК+ СУПОЛЬНАСЦІ

Становішча ЛГБТК+ людзей у Беларусі заставалася надзвычай небяспечным і запалохвальным ў *траўні — жніўні 2025 года*. У гэты перыяд беларускія ўлады працягвалі рэпрэсіі супраць ЛГБТК+ супольнасці, выкарыстоўваючы стыгматызацыйную рыторыку і ўжываючы канкрэтныя юрыдычныя пагрозы крымінальнага і адміністрацыйнага пераследу. Атмасфера страху і інстытуцыяналізаванай дыскрымінацыі зрабіла многіх беларускіх ЛГБТК+ асоб беспрэцэдэнтна ўразлівымі да гвалту і падштурхнула шмат каго з іх да выезду з краіны.

Варта нагадаць, што, згодна з пастановай Міністэрства культуры Беларусі № 24, прынятай 19 сакавіка 2024 года, публічная праява квір-асобы або публічная падтрымка ЛГБТК+ супольнасці ў Беларусі лічыцца актам “парнаграфіі” ды

караецца пазбаўленнем волі на тэрмін да дзесяці гадоў паводле арт. 343 Крымінальнага кодэкса Беларусі.

Прыўладны рэжым працягваў "папулярызоўваць" свой законапраект "аб прапагандзе ЛГБТК+", які ўключае адпаведныя папраўкі да Закона "Аб правах дзіцяці", ўхваленыя ў другім чытанні парламентам Беларусі ў чэрвені 2025 года. Сярод іншага, быў пашыраны пералік відаў інфармацыі, шкоднай для здароўя і развіцця дзіцяці. Гэтак да ліку шкоднай была дададзеная інфармацыя, *"накіраваная на прапаганду гомасексуальных адносін, змены полу, педафіліі і бяздзетнасці".* Гэта заканадаўчая навацыя фактычна пазбаўляе падлеткаў і моладзі доступу да інфармацыі аб аднаполых стасунках і змене полу. Адпаведна, бацькі будуць праследвацца паводле закона за наданне сваім дзецям доступу да любой інфармацыі аб квір-асаблівасці або аб тым, што яны самі з'яўляюцца квір-асобамі.

Папраўкі да закона суправаджаюцца праектам артыкула 19.16 Адміністрацыйнага кодэкса Беларусі, які прадугледжвае адміністрацыйную адказнасць за *"прапаганду гомасексуальных адносін, змены полу, бяздзетнасці і педафіліі"*.

Паводле экспертаў Беларускага Хельсінкскага камітэта, *"дыскрымінацыйныя палажэнні тычацца не толькі ЛГБТК+ супольнасці. Дзяржава плануе забараніць усім людзям публічна выказвацца пра важныя аспекты асабістага жыцця. Пад забарону могуць патрапіць любыя формы праяўлення ідэнтычнасці і пазіцыі ЛГБТК+ супольнасці, многія феміністкія погляды, праваабарончыя пазіцыі, што датычацца прасоўвання роўнасці, абароны асабістага жыцця, правоў жанчын і правоў ЛГБТК+ людзей, а таксама інфармацыйныя матэрыялы, у прыватнасці, у сферы сексуальнай асветы і сямейнага планавання, мастацкія творы і шмат іншага."*

Шэраг паважаных арганізацый беларускай праваабарончай супольнасці, у тым ліку Праваабарончы цэнтр «Вясна», Беларуская асацыяцыя журналістаў, PEN Belarus і Беларускі Хельсінкскі камітэт, апублікавалі **11 ліпеня 2025 года** заяву *"Аб недапушчальнасці крыміналізацыі свабоды выказвання і дыскрымінацыі ў дачыненні да ЛГБТК+ людзей".*

Сярод іншага, аўтары заявы адзначылі, што *“уключэнне педафіліі ў адзін шэраг з гомасексуальнасцю, трансгендэрнасцю і бяздзетнасцю – гэта відавочная спроба дыскрэдытацыі і дэманізацыі цэлых сацыяльных груп, што недапушчальна ў прававой дзяржаве”*. Таксама ў заяве была адзначана *“недапушчальнасць прыняцця падобных законаў”*, бо яны “не абараняюць грамадскую мараль, а, наадварот, *“стымулююць у грамадстве нянавісць, варожасць і рэпрэсіі ў дачыненні да меншасцяў.”*

Перадсесійныя матэрыялы для Універсальнага перыядычнага агляду (УПА) па Беларусі, які ладзіцца ў 2025 г., паказваюць на пагаршэнне становішча ЛГБТК+ людзей, якое адзначаецца ўвядзеннем дыскрымінацыйных законаў, узмацненнем мовы варожасці ў дзяржаўных СМІ і жорсткімі рэпрэсіямі ў дачыненні да ЛГБТК+ актывістаў і арганізацый.

Згодна з заявай, зробленай Кааліцыяй феміністскіх і квір-ініцыятыў з Беларусі, *“дыскрымінацыя мае сістэмны характар. ЛГБТК+ людзям адмаўляюць у медыцынскай дапамозе, іх пераследуюць у школах, і яны сутыкаюцца са стратай працы з-за сваёй ідэнтычнасці. ЛБТК-жанчыны сутыкаюцца з ціскам з боку органаў апекі і пагрозамі страты бацькоўскіх правоў”*.

2. АСВЯТЛЕННЕ ЛГБТК+ ТЭМАТЫКІ Ў БЕЛАРУСКІХ МАСМЕДЫЯ

Дзяржаўныя і праўладныя СМІ працягвалі стыгматызаваць беларускую ЛГБТК+ супольнасць у разгляданы перыяд да канца жніўня 2025 года, апраўдваючы намаганні дзяржаўных органаў забараніць любыя публічныя праявы ЛГБТК+ або дыскусіі па пытаннях сацыяльнай арыентацыі і гендэрнай ідэнтычнасці ў Беларусі такімі аргументамі, як *“барацьба за нараджальнасць”* і змаганне з дэмаграфічнымі праблемамі ў краіне, а таксама клопат пра *“традыцыі”* і *“ўнікальную культурную ідэнтычнасць”.*

Яны прасоўвалі намаганні дзяржаўных ідэолагаў па асвятленні мізантропных гоматрансфобных ідэй падчас міжнародных мерапрыемстваў на такіх пляцоўках, як АБСЕ, даючы слова сумніўным медыкам і скрайне правым заходнім палітычным

дзеячам, якія разглядаюць гомасексуальнасць як нейкае *“адхіленне”* і *“сексуальную прэферэнцыю”.*

Некаторыя незалежныя журналісты таксама спрычыньваліся да далейшай стыгматызацы ЛГБТК+ супольнасці. Гэтак журналістка парталу ‘Zerkalo’ абвінаваціла геяў у руйнаванні стасункаў у гетэрасексуальных парах.

Аднак у цэлым беларускія незалежныя СМІ ў разглядаемы перыяд у асноўным падтрымлівалі ЛГБТК+ супольнасць, праліваючы святло на выклікі, з якімі сутыкаюцца прадстаўнікі квір-супольнасці ў Беларусі і ў выгнанні, а таксама на выпрабаванні, з якімі сутыкаецца квір-супольнасць у ЗША, і пераслед ЛГБТК-людзей і іх хаўруснікаў, з якім яны сутыкаюцца ў беларускіх турмах.

3. НАВІНЫ ПРАВААБАРОНЧАЙ ІНІЦЫЯТЫВЫ “ЖУРНАЛІСТЫ ЗА ТАЛЕРАНТНАСЦЬ” (J4T) / GPRESS.INFO

Інтэрнэт-сайт Gpress.info / Gaypress.eu працягваў інфармаваць беларускую ЛГБТК+ супольнасць у Беларусі і ў выгнанні аб развіцці становішча прадстаўнікоў квір-супольнасці, даючы парады аб тым, дзе атрымаць дапамогу і як заставацца ў бяспецы, знаходзячыся ў краіне, а таксама як выехаць у больш бяспечныя краіны ў выпадку форс-мажорных сітуацыяў, у тым ліку крымінальнага пераследу і высокаверагодных у бліжэйшай будучыні адміністрацыйных спагнанняў за публічнае дэкляраванне сваёй прыналежнасці да ЛГБТК+ супольнасці ў Беларусі.

Традыцыйна адмысловая ўвага надавалася святкаванню Месяца гонару 2025 года ў розных кутках свету, у тым ліку ў Нарвегіі, Швецыі, Нямеччыне, Канадзе, Польшчы і Літве.

Gpress.info у сацыяльных сетках і мэсэнджэрах:

TikTok

Telegram

Facebook

Instagram

VK

Twitter

YouTube

Электронная пошта: gaypresseu@gmail.com

© Праваабарончая ініцыятыва “Журналісты за талерантнасць”, 2025

Спасылка на Праваабарончую ініцыятыву “Журналісты за талерантнасць” пры выкарыстанні матэрыялаў Электроннага бюлетэня “ЛГБТК+ у Беларусі” з’яўляецца абавязковай.